

משנת חכמים
מתורגם של רבותינו

פרשת קרח
שבת ראש חדש
גליון 172
תשע"ז

מה בין בקשת רוחניות למבקש גשמיות | הרה"ג רבי מנחם דוד שליט"א

לה כל מעדני עולם אינם כלום לה? ועי' במס"י פ"א שלמד מכאן שהקב"ה נתן באדם נשמה שהיא מהעליונים וכל תשוקתה וחפצה לעליונים ומואסת בכל עניני עוה"ז! לעומת הנפש הבהמית שאינה מואסת בעניני עוה"ז אלא גם נהנית מהם (אבל אינה יכולה ליהנות את הנשמה בה).

בתשובת מרע"ה לקרח "ובקשתם גם כהונה" "רב לכם בני לוי" משתמע כאומר להם תסתפקו במה שיש לכם, אל תנסו לטפס יותר גבוה!

ולכא' יש להקשות מדוע? הרי ב"רוחניות" צריך תמיד לשאוף ליותר רק בגשמיות נאמר להסתפק במועט?

ואם אמנם תשובתו אליהם גם על בקשת רוחניות "רב לכם" א"כ, מה ההבדל בין רוחניות לגשמיות (בשאיפה לעלות)?

מבאר מו"ר הגר"ח פרידלנדר זצ"ל ב"שפתי חיים" על ס' במדבר, ע"ש.

ויש לדייק במ"ש "כך הנפש אילו הבאת לה כל מעדני עולם אינם כלום. ומאיך 'וגם הנפש לא תמלא' - לכך אינה שבעה לא תורה ולא מעש"ט".

א"כ צ"ב מה ההבדל אם בשניהם אינה שבעה?

אך נדייק שבעניינים רוחניים נאמר כאן "שהנפש יודעת שכל מה שעמלה - לעצמה עמלה, לכך אינה שבעה!" ובעניני עוה"ז נאמר "אלו הבאת לה כל מעדני עולם אינם כלים לה" - לא שאינה שבעה אינם כלום!

"בשאיפות"

רוחניות אמנם שואף

ליותר, אך גם מה שיש לו ממלא סיפוק! בשאיפות גשמיות השאיפות ליותר גודמים להרגשת חוסר סיפוק ודיקנות גם במה שיש לו!

בגמ' ברכות אמר ר"ז ואיתימא ר"ח ב"פ בא וראה שלא כמדת הקב"ה, מדת ב"ו. מדת ב"ו כלי ריקן מחזיק, מלא - אינו מחזיק! אבל הקב"ה אינו כן, מלא - מחזיק, ריקן - אינו מחזיק! פרש"י מלא - אדם חכם, אם שמע פ"א אינו שבע בזה אלא רוצה לשמוע עוד (ומכלל הן אתה שומע לאו) אבל מידת ב"ו כלי ריקן מחזיק בענינים גשמיים כשהכלי ריק יש בו בית קיבול להכניס, אבל כשהכלי מלא אינו בר קיבול (לדוגמא אדם רעב יכול לאכול, אבל כששבע ומלאה בטנו - אינו יכול לאכול עוד).

אחז"ל (בקה"ר) כשאדם בא לעולם ידיו קפוצות (כרוצה לקחת את כל העולם בשבילו) וכשנפטר - ידיו פשוטות כלומר לא נחלת מהעוה"ז כלום!

כי נוכח לראות שלא נשאר לו כלום מכל חפצי עוה"ז, גם אדם הרחוק מתו"מ ומשגשג בעניני עוה"ז מרגיש חסר סיפוק - כי הנפש הפנימית שלו אינה מסופקת! כדברי המשל מהעירוני שנשא בת מלך, כשיש לו מנה מרגיש חסר ורוצה מאתים וכן הלאה. וכמה שמוסיף בעוה"ז אין זה כלום! כי לא התוסף שום ערך עצמי לנפשו!

ואלו ברוחניות - כשמתחיל אדם ללמוד והכלי עדיין ריק, במעט שלמד - מרגיש שבע ורק התחיל את תחילת המסכת עלול לחשוב שכבר יודע אותה ודרישותיו קטנות, ויכול להסתפק בזה, אבל ככל שלומד יותר וממלא את הכלי ברוחניות - מתמלא רצון לעוד ועוד! ועוד, ככל שהכלי מתמלא אפשרות הקליטה לא מתמעטת, אלא להיפך גדולה!

ולכא' צ"ב הרי גם בגשמיות אמרו"ל "יש לו מנה" רוצה מאתים, יש לו מאתים רוצה ארבע מאות! 'כשלא היה לו מנה שאף רק למנה, וכן רואים אדם פשוט ורעב נותנים לו קצת אוכל מסתפק ומרוצה מכך, ואלו אדם הרגיל במעדנות - רוצה הרבה יותר.

וא"כ חוזרת השאלה מה בין רוחניות לגשמיות ומה אמרו ז"ל שכלי מלא - מחזיק? - אמרו חז"ל בקה"ר א"ר חנינא בן יצחק כל מה שיעמול אדם מצוות ומעש"ט לפיו ולא לפי בנו ולא לפי בתו. פ"י רכוש עוה"ז שאדם רוכש לא רק לעצמו אוסף אלא ישאיר גם לצאצאיו. אבל מצוות ומעש"ט עמל אדם - לפיהו הוא קובע הדברים בנפשו - וגם הנפש לא תמלא שהנפש יודעת כל מה שהיא עמלה - לעצמה! לכך אינה שבעה לא תורה ולא מעש"ט, משל לעירוני שנשא בת מלכים אם יביא לה כל מעדנים שבעולם אינם חשובים לה כלום, למה? שהיא בת מלך? כך הנפש אילו הבאת

בשאיפות רוחניות אמנם שואף ליותר ויותר, אבל מה שיש לו - ממלא סיפוק במה שיש! צא וראה משאחז"ל שני עשירים היו קרח והמן ושניהם לא היו מרוצים ממה שהיה להם ורצו עוד ועוד כבוד, ועל אף שהיה המן עשיר גדול "כבוד עשרו ורוב בניו" אבל כשיהודי אחד? לא השתחוה לו "כל זה איננו שוה לי!!" אין כלום! ולכן כלי מלא אינו מחזיק פ"י שהרגשת חוסר הסיפוק ממה שיש לו - מרוקנת את הכלי! משא"כ במידתו של הקב"ה אמנם שואף ליותר ויותר ולכן חסר לו שובע, אבל יש לו! הקיים - קיים! ובמיוחד שברוחניות הקיים עצמו - כמעין נובע, שמתרבה בעצמו והכלי מלא - מחזיק עוד ועוד!

אומר מרע"ה בחלק העבודה שלכם יש הרבה מה לעלות, אלא שלפי בקשתכם רואים שכבוד חיצוני אתם מבקשים - עוד מעט תבקשו גם כהונה גדולה - רב לכם! - עצרו ותסתפקו במועט - כי לא רוחניות אתם מבקשים!

משנת היום

אופק רכסים

7:21	הדלקת נרות
5:33	זריחה
	סוויק"ט:
8:10	מג"א
8:23	(מג"א 72)
9:07	גר"א
10:19	סו"ז תפילה (ב)
12:42	חצות
7:51	שקיעה
8:34	צאת השבת
9:03	ר"ת

קודאים נכבדים!

עלות ההוצאה לאור של העלון מגיעות לכדי

300 ש"ח בשבוע.

הציבור נקרא בהחיפות לעזרה בהוצאות הרבות.

מלכת

להערות והארות ולמשלוח חומר לעורך
בפקס: 153-4-653-1557

לתרומות והנצחות

בטל: 054-84-68706

ובמוקד "נדרים פלוס" קרן תורתנו' קוד 103

לקבלת העלון במייל:

Mishnatar@gmail.com

משנת המוסר

ממשתו של מרן המשגיח שליט"א

גדול השלום

'תבער בלבנו אהבתו'

קהלת רבה פ"ד י"ג) הלא הוא מאוד חכם, עובדה שמצליח להפיל חכמים מאוד. אלא כמו שירקן נקרא 'ירקן' ע"ש שמוכר ירקות, אף היצר הרע נקרא 'כסיל' ע"ש שהוא מציע כסילויות, להפסיד חיי עולם בשביל דברים של מה בכך.

"ויאמר משה בזאת תדעון וגו' ופצתה האדמה את פיה"

המתבונן יחזה, שהנהגת משה רבינו כלפי המעוררים על שליחתו מאת ה' יתברך, שונה בתכלית ממקרים אחרים בהם התרעמו על הנהגת הקב"ה עמהם. כאשר נכשלו בדור המדבר בחטאים אחרים כגון, מעשה העגל, הרי אדרבה ביקש משה רבינו שהקב"ה ימחל להם, ואילו כאן לא רק שלא התפלל עליהם, אלא אף ביקש מהקב"ה 'אל תפן אל

בסוף "שערי תשובה" ישנו ספר היראה (הנקרא גם "חיי עולם") וכה כותב רבנו יונה שם (אות א) 'טוב לגבר כי ישא עול מנעוריו, כי טוב לאדם לסבול ולשאת עול מצוותיו של הקב"ה, ולתת מוסרות ומוטות על צוארו להכנס

בעבודת בורא עולם. ויעבוד את בוראו בימי בחורותיו, ובכל יום ויום יוסיף אומץ, ויתחזק במצוות בורא עולם, ויכניס תמיד אהבתו בלבבו". - צריך תמיד להכניס את אהבת ה' בלבנו. [כמו שאומר הסמ"ג שע"י שאדם מתבונן בחסדיו של הקב"ה יבוא לאהבתו]. ויחשוב תמיד הבורא לנגד עיניו, ועי"ז יתן יראת הצור על פניו".

אמרת המשנה אמרות חכמה ומוסר מאת מרן המשגיח שליט"א

לשב עבד

"לעולם יהא אדם רגיל לומר: כל מה דעביד רחמנא, לטב עביד" (או"ח סי' רל' סעיף ה'). מדכתב המחבר לשון 'לעולם', מבואר שבה להורות שלא כמנהג העולם הנהגים כן רק בעת מיצר וקושי, אלא 'לעולם', גם בעת רווחה ומנוחה.

וממשיך רבנו יונה שם: 'אלה הדברים אשר יעשה אותם האדם וחי חיי עולם. בכל בוקר בהקיצו משנתו יודעו, ויהיה נרתע ירא ונפחד מאימת הבורא, בזוכרו חסדו אשר עשה עמו, ואמונתו אשר שמר לו, שהחזיר לו את נשמתו אשר הפקיד אצלו. ואז יברר בלבבו החסד הגדול אשר הבורא הגדיל חסדו עמו, כי חידש והגדיל כוחו. ובשומו הדברים האלה על לבו, ובשומו הדברים האלו על לבו! תבער בלבנו אהבת בורא עולם". - נורא מאוד איך שרבנו יונה מדריך אותנו איך מגיעים ל"תבער בלבנו אהבת בורא עולם". וכשהאדם שם לב שהקב"ה החזיר את נשמתו על אף שלא מגיע לו, אז "תבער בו אהבת ה'". רבינו יונה לא כתב את זה בשביל יחידי סגולה, אלא לכל אחד ואחד!

מנחתם' ואף הודיע את הצפוי להם. וצריך טעם לחילוק הנהגת משה רבינו. הביאור, כי אחת היסודות שעליהם עומדת אמונת ישראל היא, שמשא אמת ותורתו אמת, וכפי שכתב הרמב"ם בהקדמתו לפ' חלק במסכת סנהדרין, וכדי שאמונה זו תעבור לדורות הבאים, בצורה האמיתית ביותר, חייב היה אותו הדור שתהיה אמונה זו מאומתת בשלמות. משום כך כשקרח ועדתו פקפקו בעיקר זה, לא נותרה ברירה, שיראו בחוש שמשא אמת ותורתו אמת, רק על ידי ביטול וענישת המעוררים לעיני כל ישראל.

"ובחרת בחיים" - בכל רגע ורגע

בפרשה זו אנו למדים על חזוק האמונה בצווי הש"ת, זו גם הזדמנות עבורנו לחזק בלבנו את תכליתנו בעולם. בתפילת 'ובא לציון' אנו מתפללים "וחיי עולם נטע בתוכנו" דהיינו שה' נטע בתוכנו חיי עולם! שאנו יכולים מכל רגע כאן בעולם הזה לעשות 'עולם', לעשות נצח. צריכים לזכור שהקב"ה ברא אותנו בשביל העוה"ב, ולא בשביל העוה"ז, אלא שהעוה"ז הוא מאוד יקר, כי בעוה"ז אפשר להפוך מכל רגע לחיי נצח ולבנות את העולם הבא, ובעולם הבא אי אפשר לבנות את העולם הבא.. הקב"ה לא מצווה אותנו סיגופים, אלא רק שננצל את הזמן ושלא נבזבז את החיים חבל שנהרוג את הדבר היקר ביותר, חבל! חבל!.

למה היצר הרע נקרא 'כסיל' ? עד כמה דק המושג של מריבה ומחלוקת בתורה, וכמה היא החמירה על כך!

א"כ יש לנו עצה נפלאה מרבינו יונה שהאדם המתקשה לקום בבוקר לא יחשוב סתם 'אני צריך לקום!' אלא שיחשוב שרוצה לקום לעבודת מלך מלכי המלכים הקב"ה! עם מי יש לך עסק...! מה היה קורא אם מלך בשר ודם היה מזמין אותי הייתי מיד מזנק ממיטתי כל וכל שכן לעבודת מלכו של עולם. אנחנו מאושרים שאבינו שבשמים הוא אדון העולם והוא בעצמו רוצה להיטיב לנו, ואשרינו אם ננצל את זה.

לא מצאנו בכל התורה כולה, פרשה שרש"י פותח בה את פירושו במלים "פרשה זו יפה נדרשת" [בתנחומא], מלבד פרשת קורח! פתיחה יוצאת דופן זו הפְּרִיָּתָה חושבי מחשבות ואומרי אימרות, להעשיר אותה בפירושים ומזיזים שונים. מן המפורסמות שבהן היא האימרה, שקל להם לדרשנים לתת לדרשתם על הפרשה, משמעות מעשית הקשורה לחיי היום-יום מכל הזמנים. זאת משום שאין לך תקופה וגם לא מקום שאין מצויה בו מחלוקת, ולכן הפרשה העוסקת במחלוקת קורח ועדתו, יפה נדרשת.

על רקע דברים אלה נעימה לנו המשמיה שהצבנו לעצמנו להתעסק בנושא שיהיה לכולנו כמים צוננים על נפש עייפה - לדלות מן הפרשה לימוד ועיון בסוגיית "גדול השלום".

במאמר תחת הכותרת "מריבה במושגי התורה", אומר הסבא זצ"ל מסלבודקה בספרו "אור הצפון" (ח"א): על הפסוק "ויקם משה וילך אל דתן ואבירם", אומרים חז"ל (סנהדרין קי) "אמר ריש לקיש, מכאן שאין מחזיקים במחלוקת, דאמר רב: כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו, שנאמר 'ולא יהיה כקורח וכעתו'". משה רבינו אשר אליו נשלחו החצים של בעלי המחלוקת, לא נמנע מלנסות לפייס את קורח ולא נתפייס. אחר כך לא נח משה מנסיונותיו להשקיט את הרוחות, ושלח לקרוא לדתן ולאבירם, כדי לבוא עמם בדברים.

הם השיבו על פנייתו זו בחוצפה גדולה ואמרו: "לא נעלה, המעט כי העליתנו מארץ זבת חלב ודבש להמיתנו במדבר, כי תשתרר עלינו גם השתרר השתרר, העיני האנשים האלה תנקר, לא נעלה". אחרי כל זה קם משה רבינו ממקומו וויתר על כבודו כרבן של כל בני ישראל, והלך בכבודו ובעצמו לביתם, כדי לקרוא להם לשלום.

כאן יש לשאול האם זהו אכן רצון התורה? בחיר האומה אשר כנגדו קמו האנשים, ולא נענו לדברי הפיוס שלו, ואף השיבו לו דברים בחוצפה, האם אחרי כל זה עליו לנהוג כפי שנהגו? מדברי חז"ל הקדושים נראה להדיא שאכן זוהי דרך התורה. שכן חז"ל אומרים שאילו משה רבינו לא היה הולך לביתם, היה עובר על הלאו של "ולא יהיה כקורח וכעתו".

ומופלאים הדברים ביותר. מחלוקת קורח ועדתו מתוארת בתורה ובדברי חכמינו ז"ל כהמחלוקת החמורה ביותר בכל דברי ימי ישראל, והיא משמשת כסמל ודוגמא של גנאי ושימצה לדורות עולם. ולא עוד, אלא שהיה צורך לברוא בריאה מיוחדת כבר בימי בריאת העולם (ראה אבות פ"ח, ו) כדי להענישם ולבלוע אותם חיים. ואף על פי כן קובעים חז"ל שאילו משה לא היה עושה את כל המאמצים לנסות להביא שלום בכל דרך שהיא, היה נקרא בעל מחלוקת כקורח ועדתו!

אנו היינו רואים בהעדר מאמץ כזה, כדבר המתקבל על הדעת, או לכל היותר היינו מגדירים זאת כשלילת מעלה ברידיפת השלום, בהתאם לכתוב (תהלים לד) "בקש שלום ורדפהו". אבל בתורה אנו למדים שמבט האמת רואה זאת כדבר המקביל למחלוקת החמורה מסוגה של קורח ועדתו, ושגם על זה חלה האזהרה: "ולא יהיה

בני לוי!". מפגם זה לא נוקה עד שהקב"ה דן אותו מידה כנגד מידה, ובעת התחננו על נפשו שיניח לו הקב"ה להיכנס לארץ, דחה הקב"ה את דבריו וציווה עליו להפסיק להתפלל, באותו ביטוי - 'רב לך אל תוסף דבר אלי בדבר הזה'. עד כדי כך מחייבת התורה אותנו להתרחק מהמריבה והמחלוקת, ומקפידה על כל תגובה ועל כל ביטוי שיש בו משמעות לא רצויה. אכן, "גדול השלום".

ויפל על פניו | הרב אברהם לייב קזצ'קוב

נפילת אפיים. ובדעת רש"י "מפני המחלוקת" יש מקום להתיישב, ולא העליתי דבר ברור בזה גם לאחר העיון במפרשיו.

נפילת אפיים בתפילה מה היא באה לבטא? רבינו בחיי בפרשתינו "ויפל על פניהם... ומכאן לנפילת אפים בתפילה. ודע, כי ענין נפ"א בתפילה יש בו ג' כוונות. האחד - למורא שכינה. השנית - להראות צער והכנעה. והשלישית - להראות אסירת חושיו וביטול הרגשותיו..." ועיין שם שהאריך בדברים הנוגעים ממש לעניינינו רק שקצר המצע.

נפ"מ רבות להלכה עולות מההבחנה בין סוגי הנפילות. הן לענין צורת הנפילה, הן לענין הסכנה שבנפילה, והן לענין היד שעליה נופלים (למשל, הטעמים הרבים שנאמרו בפוסקים בטעם שנופלים על שמאל דוקא. כל טעם מתאים לסוג אחר של נפילה. ואכ"מ).

יחד. א. אין כח בגוף לעמוד. ב. הסתרת הפנים. על דרך "ויסתר משה פניו כי ירא וגו'".

בפרשתנו "וישמע משה ויפל על פניו", סיבת נפילה זו יכולה להשתייך לאחת מכל הסיבות המנויות. ואכן, נחלקו המפרשים בביאורם של דברים. חז"ל הקדושים מבארים "שחשדוהו מאשת איש" הרי שנפילתו מפני הבושה. גם החזקוני מפרש "נתבייש וכבש פניו בקרקע". האור החיים הק' מפרש "להראות קצה אחרון ההכנעה, ושיווה נפשו כעפר הארץ, כעבד המשתחוה לפני השררה". והאבן עזרא מפרש "כדרך הנבואות". (וכבר כתב הרמב"ן בתחילת פרשת בהעלותך "אילו ידע רבי אברהם מה בין נבואת משה לנבואת שאר נביאים וכו' עיי"ש), לדעת רבינו בחיי, נפל משה על פניו כדי להעניש את קרח ועדתו, כמו שמצינו בב"מ נט. שאפשר להמיט סכנה ע"י

בנפילתה של רבקה מעל הגמל - ישנו ויכוח בין המפרשים האם רבקה נפלה לארץ ממש, וא"כ ההסבר הוא מצד בהלה כמבואר ברש"י, או שרק צודדה עצמה מעט לכיוון מטה וכפי שמתרגם אונקלוס "ואיתרכינת". בספר "מעשי ה' מפרש כתרגום, ומבאר שהרכינה היוזמה הזו היא מפני הבושה. וכעין שמצינו "בושתי ונכלמתי להרים אלוקי פני אליך". והרד"ק גם הוא מבאר שנפלה מפני הבושה, ולדעתו נפלה על הארץ ממש, נפילה יזומה מפני הבושה.

כשנעמוד למנין נראה דיש לחלק את הנפילות לשלושה סוגים מרכזיים. 1. נפילה של כבוד, הודיה, הכרת טובה, קבלת הדין, ו - הרי אנו כמתים, ככולם הכוונה אחת, שעניינה התבטלות וכניעה. וביטויה הטלת הגוף לארץ - כאומר אין חיות באיברי מבלעדיך. 2. נפילה של בושה - וביטויה ע"י הסתרת הפנים - (צידוד) 3. נפילה כתוצאה מגילוי שכינה שמת בטאת ב ש נ י הדברים ג

א. למדנו בתנ"ך על אישים שונים שנפלו על פניהם, ובכל א' מן המקרים באה הנפילה כביטוי לרגש שונה:

בפרשת לך לך "ויפל אברם על פניו" פירש רש"י - "ממורא השכינה, שלא היה בו כח לעמוד" וכן פירש את נפילת בלעם (להבדיל), "נופל וגלוי עיניו".

רוב הנפילות הם כשם נרדף להשתחויה דרך כבוד. כגון בספר שמואל (א' א' ב') כשהפליט בא לספר לדוד על מות שאול במלחמה "ויהי בבואו אל דוד ויפל ארצה וישתחו". וכן בנתן הנביא הבא לפני המלך דוד (מלכים א' א' כ"ג), "וישתחו למלך על אפיו ארצה", וזה על דרך הפסוק בפרשת ויחי "ויוצא יוסף אותם מעם ברכיו, וישתחו לאפיו ארצה". ועוד כהנה וכהנה רבים מספור.

בספר איוב (א' כ') יש דוגמא מעניינת לנפילה / השתחויה בדרך של קבלת הדין באהבה. "ויקם איוב ויקרע את מעילו... ויפל על פניו ארצה... ויאמר... ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מבורך".

מצינו לא אחת, נפילה הבאה כביטוי לרגשי הודאה והכרת טובה. כמו בחנוכת בית המקדש בימי שלמה (דברי הימים ב' ז' ג'), "וכל בני ישראל רואים ברת האש וכבוד ה' על הבית, ויכרעו אפים ארצה על הרצפה וישתחו, והודות לה' כי טוב כי לעולם חסדו". וכן במעשה השונמית, "ותיפול על רגלי ותשתחו ארצה, ותשא את בנה ותצא". וכן ביאר באלשיך את נפילתה של רות לרגליו של בעז מצד הכרת טובה שבאה באלם קול באין מילים להביעה.

נפילה מסוג שונה מצינו בספר יהושע עם מותם של אנשי העי בפסוק המהוה בעצם את המקור לדין נפילת אפיים. (יהושע ז' ו') "ויקרע יהושע שמלותיו, ויפול על פניו ארצה לפני ארון ה'". וביארו המפרשים (אלשיך ועוד) "לרמוז - הרי אנו כמתים, כי שחה לעפר נפשנו, וכקבורים דמו".

משנת מחשבה
מחשבות והגינות
בראי הפרשה

עצת ה' היא תקום | הרב אברהם סטרול

להיטיב ולשנות מעמדו. וע"ז הוא אומר שלכל אחד יש שאיפה ללכת ולכבוש את העולם - אבל כשנזכור את הסוף הנעשה עם קרח - נדע כי עצת ה' היא תקום - ולך ה' הממלכה והמתנשא לכל לראש. וכשנדע את זה יהיו חיינו מתנהלים בהשקט ובשלווה באשר נדע שאין בכוחנו להשיג מאומה.

ויסוד נוסף העולה מן הפרשה שהקנאה התאוה והכבוד סוף שמוציאין את האדם מן העולם - ואם האדם לא יתבונן על מידותיו ועבודתו באופן שיכול להגיע לקנאה תאוה וכבוד שמוציאין את האדם מן העולם כמו שמצינו במרגלים ובקורח.

הם לגוף ומסרסרים לו את העבירות - עין רואה ולב חומד והגוף עושה את העבירה. שאלו מחשבות האדם השולח מרגלים האיך יסרסרו לו את העבירות.

ופרשיות אלו באים ללמד אותנו מחשבות ושאיפות בנ"א כמה הם היפוך רצונו יתברך ושהאדם אינו יודע ומאמין כמה כל המצב שלו והרצון שלו נגד רצון ה'.

ויסוד האמונה להאמין 'כי לך ה' הממלכה והמתנשא לכל לראש' - וכדאיאתא בחז"ל שאפי' ריש גרוגתנא משמיא מנו ליה. (ברכות נ"ח) - שכל המלכות שיש בעולם מהמלכות העיקרית ועד ההכי קטנה הכל מאת ה' ואין להאדם שום אפשרות

ממן המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל מביא כאן יסוד חשוב והוא: שכשעוסקים בפרשיות של המרגלים ובענין קרח אנו סבורים שענינים אלו חטאת ראשונים אבל באמת הדברים נוגעים לנו ואינם רק חטאת ראשונים.

כתוב במשלי 'רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום' שזהו יסוד מצב האדם בעולם - שהאדם עומד ומחפש האיך להיטיב את המצב שלו אבל באמת הוא לא יודע שלא יעזור לו כלום - ותכלית הכל רק עצת ה'.

וכתוב 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם' - שהלב והעינים מרגלים

איזה מטרה נוספת הושגה במתיחת האדמה?

לתכלית אחת לש"ש, אולם מחלוקת שאינה לש"ש רק מפני אהבת הכבוד ואהבת עצמו, אז יש מחלוקת ונגוד גם בין האנשים שהתאחדו לעמוד בצד אחד, כי כל אחד מן היחידים מכוי תועלת עצמו ומתנגד לכונת חברו שהוא ג"כ מכוי תועלת עצמו, כענין שהי' מחלוקת גם בין קרח ועדתו, כי כל אחד מהעדה הרעה הזאת התכוון כוונה אחרת מתנגדת לזולתו."

מכאן נוכל לבאר מה הייתה טענת "כל העדה כולם קדושים" - מבאר האבן עזרא "כי כל העדה מיום מעמד הר סיני היו קדושים". ניתן לומר: בדברים אלו רצו לא רק לחלוק על משה, אלא - לתרץ את דבריהם הסותרים את עצמם. טענתם היא 'כל העדה כולה הייתה במעמד הר סיני ומכאן ואילך כולם קדושים'. אין להם צורך לעמוד ולהתקדש מכאן והלאה, מכאן ואילך כולם שווים 'איש באמונתו יחיה' טענו. ולכך אין להם צורך במנהיג שינחה אותם בדבר ה'. זו שורש טעותם שעליה השיב משה "לכן אתה וכל עדתך הנועדים על ה". לא על במנהיגותו של משה אתם מורדים, בכל יסוד התורה אתם כופרים. ולכך לא היה די בלהמית את קורח באופן 'רגיל', אלא "ואם בריאה יבא ה". שלא יאמרו אכן קורח חטא אך אולי יש איזה שהיא אמת בדבריו, (ואולי אף היו תולים את מותו בסיבה אחרת) ללמדנו שאמת יש רק אחת ואין לטענות ממין זה מקום כלל, עשה ה' נס שלא כדרך הטבע "למען יראו ויידעו וישימו וישפילו יחדו פי ד' ה' עֲשֵׂתָהּ זאת וקדוש ישׂרָאֵל בְּרָאָהּ" (ישעיה מא. כ).

"כי חשבו ישראל שמשא אדונינו עשה מדעתו לתת גדולה לאחיו, גם לבני קהת שהם קרובים אליו, ולכל בני לוי שהם ממשפחתו. והלויים קשרו עליו, בעבור היותם נתונים לאהרן ולבניו. וקשר דתן ואבירם, בעבר שהסיר הבכורה מראובן אביהם ונתנה ליוסף, אולי חשדוהו בעבור יהושע משרתו. גם קרח בכור היה. ואלה נשיאי העדה היו בכורים, והם היו מקריבים את העולות, על כן לקחו מחתות."

(אבן עזרא, קרח)

לדברי אהרון. "וקשר דתן ואבירם, בעבור שהסיר הבכורה מראובן אביהם ונתנה ליוסף, אולי חשדוהו בעבור יהושע משרתו". עדת קורח לא הייתה שלמה עם דעה אחת, כל אחד ניגש עם טענה אחרת לחלוק על משה. ואף שדבריהם סותרים אלו את אלו, דהרי אם אכן קורח צודק ועל פי דין שבת לוי הם בחירי ה', ואף הנשיאות מגיע לו, הבכורות לא צודקים בטענתם. ושניהם בדעה שונה מדתן ואבירם. אך כך היא דרכם של רשעים (מאז ועד עתה), הרצון לחלוק על משה רבנו איחד אותם.

עפי' דברי האב"ע"ז מבאר המלבי"ם את דברי המשנה באבות "כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים ושאינה לשם שמים אין סופה להתקיים. איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים, זו מחלוקת הלל ושמאי, ושאינה לשם שמים זו מחלוקת קרח וכל עדתו". דיש להקשות, מדוע נאמר מחלוקת קורח ועדתו ולא מחלוקת קורח ומשה!?! אלא, למדנו חז"ל "שמחלוקת שהיא לש"ש, כל כת משני צדדי החולקים מתאחדת בעצמה כי כלם מתכונים

"ויקח קרח בן יצחק בן קהת בן לוי ודתן ואבירם בני אליאב ואון בן פלת בני ראובן: ויקומו לפני משה ואנשים מבני ישׂרָאֵל חֲמִשִּׁים וּמְאָתַיִם נְשִׂאֵי עֵדָה קְרָאִי מוֹעֵד אֲנָשֵׁי שֵׁם: ויקהל על משה ועל אהרן ויאמרו אל יהם רב לכם פי כל העדה כלם קדשים ובתוכם ה' ומדוע תתנשא על קהל ה'?"

יש להבין מה היא מטרתו של קורח במחלוקת זו, ומדוע הצטרפו עמו דתן ואבירם ומאיתים וחמישים איש שעמדו עמו. כמו כן מה טענה היא זו "כל העדה כולם קדושים", וכי משום כך לא יצטרכו ישראל למנהיג!?! כמו כן יש להבין מדוע נענשו באופן כה משונה, ולא היה די להמיתם במגיפה וכדו'

מבאר רש"י: קורח נתקנא על נשיאותו של אליצפן בו עזיאל, שמינהו משה לנשיא עפי' ציווי ה'. וכה אמר קורח: עמרם הבכור, ולכך זכו בניו משה ואהרון אחד למלוכה ואחד לכהונה. וא"כ עתה הנשיאות מגיע לי, ולא לאליצפן בנו של עזיאל הקטן שבאחים.

רבנו אברהם אבן עזרא מוסיף ומבאר שמחלוקתו של קורח הייתה לאחר שניכנסו שבת לוי לעבודת ה' במקום הבכורות (עיי' ברמב"ן). וע"ז באה טענתם, שמשא עשה כן מדעתו ברצותו לתת גדולה לאחיו הלויים. אך א"כ יקשה הרי קורח מן הלויים היה, ומה רע לו בכך. מוסיף האבן עזרא "והלויים קשרו עליו בעבור היותם נתונים לאהרון ולבניו" - לא היה להם נח

שרד
א ת
ה מ ל ח מ ה
ועזב לאמריקה עם משפחתו.

--- אבי היה המום.

הוא מיד אמר: "אבא, בגללו - ילדיך, אשתך והמחותנים שלך מתו באושוויץ!!! ואם קודם עוד שאלתי למה אתה לא מחבק אותי, עכשיו אני שואל, איך אתה בכלל מסוגל להסתכל עליו?!"

הוא אמר בתוקף, "עזוב את העניין".

אמרתי "מה זאת אומרת לעזוב את זה? מה פתאום לעזוב את זה, אני לא מאמין..."

"תקשיב לי", הוא אמר, "זו הייתה תקופה אחרת, זה היה מקום אחר. אנשים היו תחת לחצים עצומים, כולם עשו מה שהם יכולים כדי לשרוד. זה נגמר, אין שום דבר שאני יכול לעשות בנידון, ואנחנו חייבים להמשיך הלאה..."

***

כולנו חוינו אי-פעם כאב כתוצאה מפגיעה או אי-אמון של אדם אחר. אחד הצעדים הראשונים בפתרון

מחילה להקלת המעמסה

בימות חופשת הקיץ בארה"ב, קיים "מחנה נופש" לילדים ב"הרים", כאשר לפעמים ההורים נמצאים בעיר בכדי להמשיך בלימודיהם או עיסוקיהם, ומפעם לפעם כמו כל סופי השבוע באים לשהות במחיצת משפחתם - עד החופשה הגדולה.

כך היה זה ביום בהיר אחד, בו ביקרו במחנה הקיץ הוריה של הילדה יוכבד ברוקשטיין בת ה-12, הם באו עם הסבא בכדי להיות יחד במשך היום:

ציפתי לזה כל הזמן שהייתי במחנה, כאשר הסבים שלי וההורים שלי היו באים לבקר. הייתי בחדר שלי במחנה עם אמא שלי וסבתא שלי ואחותי, וסבי ואבי טיילו במחנה. ואז קרה דבר מפתיע ומרגש, כך סיפר לי אבי מיד לאחר מכן:

בזמן שהם הלכו במחנה, הם ראו איש מבוגר שחלף על פניהם. אבא שלי שם לב שסבא שלי הנהן לעברו לשלום. אבי שהכיר את כל המכרים, החברים והאנשים בחייו של אביו, שאל, "מי האיש הזה?".

הוא אמר, "זה היה החבר הכי טוב שלי מלפני המלחמה".

אבי מיד שאל, "החבר הכי טוב שלך מלפני המלחמה?! אולי תציג אותי בפניו, הייתי מעוניין לפגוש אותו".

הוא אמר, "לא, טוב יותר שלא תפגשו".

אבי שהכיר את סבא טוב מכל אדם אחר, הרגיש שיש כאן משהו קצת מוזר, סבא היה אדם אהוב על כולם, וכיבד כל אדם באשר הוא אדם, לכן הוא לחץ, "אני ממש רוצה לדעת מה קורה כאן, מה הסיפור? למה לא ניגשת אליו לחבק אותו, לדבר איתו, לשאול בשלומו?".

ואז החל סבי לספר למה:

***

סבא היה ברומניה בזמן שקודם למלחמת העולם השנייה, בדיוק לפני שהיהודים גורשו. הוא היה אב למשפחה גדולה והיה מבוסס כלכלית. היה לו חבר מאד טוב, הם למדו יחד והיו הרבה זמן ביחד.

עם החמרת המצב, שאל אותו החבר, "מה אתה עושה למען משפחתך? איך אתה מציל אותם, איך אתם יוצאים?".

סבא שלי, שהייתה לו יכולת לראות את הנולד, ארגן ויזות עבור עצמו, אשתו, בנו ואפילו עבור המחותנים שלו. אז הוא אמר לחבר שלו, "יש לנו ויזות, אנחנו יוצאים, והחבאתי אותן במקום מסתור".

"למחרת", מספר סבי, "הלכתי לחפש את הוויזות האלה, והם לא היו שם. וגם החבר שלי נעלם, עם כל משפחתו".

הוא לא סיפור לאף אחד אחר - חוץ מחברו - על הימצאות הוויזות, ויתירה מכך - רק שניהם ידעו על המחבוא.

הוא גורש לאושוויץ עם משפחתו. כולם נהרגו ורק הוא שרד.

לאחר זמן הוא שמע שחברו הגיע לצד השני של רומניה,